

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Triin Hermann
Sotsiaalkindlustusamet
triin.hermann@sotsiaalkindlustusamet.ee

Teie 30.04.2026

Meie 21.05.2026 nr 2.2.-1/26/34-2

Puuduste kõrvaldamiseks tähtaja määramine

Andmekaitse Inspeksioon (AKI) sai Sotsiaalkindlustusameti (SKA) taotluse uuringus „Mitmedimensioonilise pereteraapia (MDFT) rakendamise ja tulemuslikkuse uuring“ isikuandmete töötlemiseks andmesubjekti nõusolekuta.

Tutvunud teie taotlusega, palun taotlust täiendada vastavalt alljärgnevale:

1. Esitatud taotlus on allkirjastamata. Palun taotlus esitada pädeva isiku poolt allkirjastatult.
2. SKA on taotluse punktis 3 toonud välja teadusuuringu läbiviimise õiguslikud alused, sh Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 artikli 6 lõike 1 punkt e koostoimes artikli 6 lõikega 3, isikuandmete kaitse seaduse § 6 ning lastekaitse seaduse § 15 ning Sotsiaalkindlustusameti põhimääruse §5 kohaselt on ameti tegevusvaldkonnaks sotsiaalkaitse ja lastekaitse korraldamine ja §6 kohaselt ülesanneteks muuhulgas riiklike sotsiaalteenuste korraldamine (lg 5) ja riiklike lastekaitseteenuste korraldamine (lg 10). IKS § 6 lg 5 on aluseks poliitika kujundamise eesmärgil tehtavateks uuringuteks. Seetõttu võiks AKI hinnangul kohasem alus olla SKA põhimääruse § 6 p 14) osalemine tegevusvaldkonnaga seotud poliitika ning strateegiate, arengukavade ja õigusaktide väljatöötamisel ja rahvusvahelistes projektides. Palume seda taotlejal kaaluda ja vajadusel muuta.
3. Palun avage täpsemalt MDFT terapeutide ja superviisorite staatust ning rolli uuringus intervjueeritavate värbamisel. Kas nad on SKA töötajad või iseseisvad teenuseosutajad. Kui teenuseosutajad, siis kas ainult andmeandjatena või volitatud töötajatena vms. Kas uuringu eesmärgi täitmiseks töödeldakse ka nende spetsialistide isikuandmeid. Kui jah, siis palun kirjeldage. Mil viisil täpsemalt toimub intervjueeritavate värbamine spetsialistide poolt? Mida tähendab, et perede kontaktandmeid hallatakse piiratud ligipääsuga piirkondlikes statistikatabelites? Kas spetsialist teeb oma klientide hulgas mingite tunnuste põhjal valiku ning võtab uuringusse kutsumise eesmärgil kliendiga ühendust või toimub see muul viisil? Palun kirjeldage kogu protsess.
4. Taotluse kohaselt töödeldakse uuringus andmeid erinevatest allikatest, erinevate gruppide kohta ning nii andmesubjekti nõusolekuta, kui ka nõusoleku alusel. Erinevate gruppide andmete töötlemine on taotluses kirjeldatud fragmentaarselt ning andmekoosseis on esitatud liiga üldiselt ja allikaga sidumata, nt mis on terviseandmed ja millisest allikast need saadakse. AKI palub taotluses läbivalt isikuandmete töötlemise asjaolusid ja protsessi täpsemalt avada. Selleks palun kirjeldada kõikide gruppide (intervjueeritavad, ankeetküsitlusele vastajad, MDFT spetsialistid) nii nõusolekuta, kui nõusoleku alusel toimuvat isikuandmete töötlemist, sh valimi koostamine, selle suurus (kas lisaks nõusoleku alusel osalejatele töödeldakse ka muude isikute registriandmeid?), värbamine, nõusolekute haldamine, intervjuerimine, pseudonüümimine jne kuni uuringu lõpuni ja algandmete

- kustutamiseni. Muu hulgas palun täpsustada, kas ankeetides vastuse tekstid puhastatakse, kuna kasutatakse avatud küsimusi ja vastamiseks on vabateksti väljad. Kas küsitluskeskkonnas kasutatakse isikustatud linke või on seal muid ankeeti vastajaga siduvaid vahendeid. Palun IKÜM art 5 sätestatud põhimõtetest lähtudes hinnata, kas intervjuu transkribeerimiseks on vajalik video salvestamine või piisab heli salvestamisest. Juhul, kui leiate, et video salvestamine on vältimatu, siis palun seda põhjendada. Ühtlasi palun taotluses välja tuua, mis on tagajärjeks, kui intervjuueeritav ei nõustu salvestamisega.
5. Taotluse (p 5) kohaselt on aktiivses analüüsifaasis sellise tervikpildi kokkupanekuks hädavajalik töödelda isikuandmeid ja pseudonümiseeritud andmeid, hoides isikute kontaktandmeid ja sisulisi vastuseid turvalises keskkonnas koos koodivõtmega, kuni projekti lõpus on võimalik andmestik täielikult anonümiseerida. Palun selgitada, mida on siin silmas peetud.
 6. Taotluse p 7 järgi kõik isikustatud andmekogud hävitatakse uuringu läbiviija poolt hiljemalt kahe kuu jooksul pärast projekti lõppemist ning selle kohta koostatakse ametlik hävitamise akt. AKI rõhutab, et isikuandmete töötlemine on õiguspärane kuni töötlemise eesmärgi täitmiseni (art 5). Palun põhjendada isikustatud andmete säilitamist kaks kuud pärast uuringu lõppemist.
 7. AKI juhib tähelepanu, et IKÜM artikli 4 punkti 11 ja artikli 7 kohaselt ning koosmõjus põhjendustega 32, 33, 42 ja 43 peab isikuandmete töötlemiseks kehtiv andmesubjekti nõusolek olema antud aktiivses vormis vabatahtlik, ühemõtteline, konkreetne, teadlik ja eriliiki andmete töötlemisel selgesõnaline tahteavaldus. Andmesubjekti kehtiva nõusoleku olemasolu tõendamise kohustus on isikuandmete vastutaval töötlejal. Nõusoleku kehtivuse eelduseks on tervikliku teabe alusel tehtud teadlik otsus. Taotlusest ega nõusolekuvormist ei selgu, kas töödeldakse vaid osaleja kontaktandmeid ja vastuseid või seotakse ka muude, nt registriandmetega; mis saab vastaja andmetest nõusoleku tagasivõtmisel jne. AKI selgitab, et erinevate asjaolude kohta nõusoleku küsimisel peab isik saama otsustada iga küsimuse osas ja anda iga nõusoleku eraldi. Palun nõusoleku vorm üle vaadata ja vajadusel täpsustada/täiendada. Lisateavet nõusoleku kohta leiate Euroopa Andmekaitseinspektsiooni [Suunised 05/2020 määruse \(EL\) 2016/679 kohase nõusoleku kohta](#).
 8. Taotluse punkti 11 kohaselt teavitatakse intervjuueeritavaid ja küsitlusele uuringut tutvustava infomaterjali ja nõusolekuvormide kaudu. AKI mõistab seda nii, et konkreetse uuringu andmekaitsetingimusi laiemalt ei avalikustata. Lisaks on nõusoleku vormides, sh lastele suunatud vormides, viidatud Civitta andmekaitsetingimustele, mis on ainult inglise keeles.
Isikuandmete kaitse üldmääruse üheks oluliseks põhimõtteks on läbipaistvuse põhimõte. Läbipaistvuse tagamiseks tuleb andmesubjektide isikuandmete töötlemisest teavitada vastavalt IKÜM artiklitele 12 – 14 konkreetselt selles uuringus toimuvast andmetöötlusest. AKI rõhutab, et IKÜM artikli 12 lõike 1 kohaselt tuleb andmesubjektile esitada artiklites 13 ja 14 osutatud teave ning teavitada teda artiklite 15–22 ja 34 kohaselt isikuandmete töötlemisest kokkuvõtlikult, selgelt, arusaadavalt ning lihtsasti kättesaadavas vormis, **kasutades selget ja lihtsat keelt, eelkõige konkreetselt lapsele suunatud teabe korral**. Inglisekeelsete andmekaitsetingimuste esitamine on lubamatu. IKÜM art 28 lg 1 võib vastutav töötleja kasutada vaid sellist volitatud töötlejat, kes töötleb isikuandmeid viisil, et töötlemine vastab määruse nõuetele ja tagatud on andmesubjekti õiguste kaitse. Palun tagada nõuetekohane teavitamine.
 9. IKS § 6 lg 5¹ järgi võib Andmekaitse Inspektsioon konsulteerida teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni korralduse seaduse §-s 26 nimetatud eetikakomiteega, kui Andmekaitse Inspektsiooni hinnangul vajab poliitika kujundamiseks tehtav uuring või analüüs eetilise hindamist. Käesolevas uuringus töödeldakse eriliiki isikuandmeid, uuringu teema käsitleb kõrge riskiga käitumise ja mitmekülgse abivajadusega noortele suunatud teraapiateenust, uuringu küsimused võivad osalejas esile kutsuda negatiivseid mälestusi või tundeid ning kaasatud on haavatav sihtgrupp, sh lapsed. Kuna taotlusest ei selgu kogu uuringus töödeldavate isikuandmete, sh eriliiki andmete koosseis ja ka valimi suurus, siis ei ole praeguses staadiumis võimalik otsustada eetikakomiteega konsulteerimise vajaduse üle. AKI juhib siiski tähelepanu, et täiendatud taotluse esitamisel

peab taotleja arvestama võimalusega, et AKI peab vajalikuks konsulteerimist [Eesti Teadusagentuuri Teaduseetika komiteega](#) ning arvesse võtma eetikakomitee tegevuse ajakava.

Palun esimesel võimalusel, kuid hiljemalt **05.06.2025** taotluses esinevad puudused kõrvaldada ning täpsustused taotlusvormile sisse viia. **Muudatused palun algtekstist eristada.** Vastus palun saata aadressil info@aki.ee.

Tähtjaks puuduste kõrvaldamata jätmise korral võib AKI vastavalt haldusmenetluse seaduse § 15 lõikele 3 jätta taotluse läbi vaatamata.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Anu Suviste
jurist
peadirektori volitusel